

Bibliotekarforbundet

Norge trenger nasjonale retningslinjer for god bruk og utvikling av skolebibliotek i grunnskole og videregående skole

Stortinget vedtok i juni i år en ny opplæringslov der elevenes tilgang til skolebibliotek i skoletida er lovfestet. Men lovteksten stiller ingen krav til hverken kompetanse, areal, åpningstid og tilgjengelighet eller innhold i tjenestetilbudet som f. eks digitale tilganger. Dette gir store utslag i hvilket tilbud elevene får, og er med på å skape en forskjellsskole basert på hvilken kommune og hvilket fylke du bor i.

Bibliotekarforbundet er bekymret for den store forskjellen i tilbudet som blir gitt. Særlig bekymret er vi for elevene med liten eller ingen tilgang på et tilpasset skolebibliotek med en fagutdannet skolebibliotekar. Tallene fra PIRLS-undersøkingen fra 2021 er nedslående og viser en klar tilbakegang i forhold til 2016. Undersøkelsen viser at andelen svake lesere har økt betraktelig i Norge. Av 65 land som deltok i undersøkelsen, rapporterer de norske 10-åringene om lavest leseglede. Forskning viser at skolebiblioteket kan ha en vesentlig effekt på elevenes leseglede og prestasjonsnivå.

Skolebiblioteket er et spesialbibliotek som skal være tilpasset skolens behov. Her kan elevene tilegne seg kunnskap på en annenledes måte enn gjennom tradisjonell undervisning. I den nye læreplanen defineres dybdelæring som det å gradvis utvikle kunnskap og varig forståelse av begreper, metoder og sammenhenger i fag og mellom fagområder. En slik fordypning krever tilgang til litteratur og informasjon, i tillegg til kildekritiske evner.

Men uten skolebibliotekarens fagkompetanse hjelper det lite med tilgang på skolebibliotek, det blir et rom med bøker. Skolebibliotekaren vedlikeholder og drifter et bibliotek som skal understøtte den pedagogiske virksomheten ved skolen og gi tilgang til kunnskap, samt være en møteplass. Skolebibliotekarenes viktigste oppgaver er å fremme elevenes læring, leselyst og digitale ferdigheter. Ved å tilby aktuelle og allsidige bibliotekstjenester av god kvalitet er skolebibliotekaren også en ressurs og en medspiller i skolens arbeid med å skape et godt læringsmiljø. Dette gir gode rammer for læring.

For å få til dette i Norge trengs det en storstilt utbygging og utdanningspolitisk satsing på landets skolebibliotek og skolebibliotekarer.

En del kommuner og fylker ser verdien av skolebibliotek. De har de siste årene jobbet frem satsninger basert på gjennomtenkte og målbare suksesskriterier. Bibliotekarforbundet mener at denne satsningen må gjøres nasjonalt. Vi trenger nasjonale retningslinjer for hva et godt skolebibliotek er. Vi trenger en økonomisk satsning som gjør at alle landets elever får tilgang på et tilpasset skolebibliotek i skoletiden med en fagutdannet skolebibliotekar.

- Skolebibliotekaren må være fagutdannet.
- Biblioteket må være bemannet og åpent gjennom hele skoledagen.
- Skolebibliotekaren skal involveres og delta aktivt i alle prosesser hvor biblioteket er berørt eller hvor det er naturlig at bibliotekaren kan bidra.
- Skolebibliotekarens hovedfokus er å legge til rette for elevenes læring.

Bibliotekarforbundet

- Skolebiblioteket må være del av et planverk på kommune- og/eller fylkesnivå. Nasjonale krav er en forutsetning for et likeverdig og godt tilbud til alle i hele landet.
- Skolebibliotekaren har det daglige ansvaret for drift og utvikling av skolebiblioteket, og skal styre innkjøp av mediesamlingen.
- Skolebibliotekaren har ansvaret for mediesamlingen og samlingsutviklingen i biblioteket.
- Samlingen skal holde høy kvalitet, være allsidig og aktuell. Innholdet og tilbudet i skolebiblioteket skal understøtte skolens virksomhet og være tilpasset elevmassens behov.
- Enhver skolebibliotekar har yringsfrihet innad og utad i saker som angår bibliotekets faglige virksomhet.
- Skolebibliotekaren skal samarbeide med det pedagogiske personalet om elevenes læring.